

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Analecta Minvtorum Diversi Generis opusculorum quae in Notis promissa
vel commemorata sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

TOM. II. XIII. & XLIII. alij Ethelulfum, alij aliter, ut Flodoardus lib. 3. c. 12. *Iudithæ Karoli Regis filia Edinulfo Regi Angelorum, qui & Edeboldus, dudum fuerat in matrimonium copulata, & Regina decore ac benedictione insignita.* Hoc verò loco duplex illius est, sponse primùm, deinde Reginæ benedictio.

IV.

HERMINTRVDIS KAROLI VXORIS.

Pag. 113. QVANDO HERMINTRVDIS] Nupserat jam olim Karolo Hermintrudis Vodonis Comitiss filia mense Decembris anni DCCCXLI. ut auctor est Nithardus libro quarto. Nondum tamen ante hoc tempus in Reginam consecrata, nunc demum Karoli rogatu Suedione ab Episcopis coronata est, post mortem, ut verisimile est,

Caroli filij, quem anno DCCCXVI. infelici TOM. II. casu extinctum narrant. Hermintrudis verò ipsa haud multis annis superstes, cum anno DCCCLXIX. pridie Nonas Octobris mortuum docent Aimoinus lib. 5. c. 35.

A SEDE APOST. ET A N. DECESS.] A sede apostolica, ut Ermingardis Ludovici Pij Regina, quam cum Ludovico Augustam appellavit coronaque aurea cinxit Stephanus Papa, ut Theganus cap. XVIII. testatur & Flodoardus lib. 2. c. 19. Ab Episcopis verò, ut inter alias Bertrada Pippini Regis, de qua Frédegarius editionis Bavaricæ: *Pippinus electione totius Franciæ in sedem regni cum consecratione Episcoporum & subiectione principum unâ cum Bertradane Regina, ut antiquitus ordo deposuit, sublimatur in regno.*

ANALECTA MINVTORVM DIVERSI GENERIS opusculorum quæ in Notis promissa vel commemorata sunt.

I.

*Epistola Karoli Magni de victoria Avarica
anni DCCCXI.*

KAROLVS gratia Dei Rex Francorum &c.
ut supra to. 1. pag. 255.

I I.

*Epistola Ludovici Pij Aug. ad Emeritatos
Hispaniæ, ab Einhardo, cujus epistolis
inserta est, composita.*

HLVDVVICVS divina ordinante providentia Imperator Augustus omnibus primatibus & cuncto populo Emeritano in Domino salutem. Audivimus tribulationem vestram, & multimodas angustias quas patimini per crudelitatem Regis Abdiraman, qui vos per nimiam cupiditatem rerum vestrarum, quas vobis auferre conatus est, suspissime violenter oppressit; sicut & patrem ejus Abolaz fecisse comperimus, qui injustis superpositionibus censum, cujus debitores non eratis, sibi solvere cogebat, & propter hoc de amicis inimicos & de obedientibus sibi contrarios atque inobedientes effecerat; quia & libertatem vobis tollere & injustis censibus ac tributis vos onerare atque humiliare molitus est. Sed, ut audivimus, vos semper, sicut viri fortes, injurias ab iniquis Regibus vobis inlatas fortiter repulistis, & crudelitati atque aviditati eorum viriliter resististis, quod & vos modo facere multorum relatione didicimus. Quapropter complacuit nobis ad vos litteras dirigere vobisque consolari atque exhortari ut in ea qua cepistis libertatis vestra defensione contra crudelissimum Regem perseveretis, & furori atque saevitiae illius, sicut haecenus fecistis, cedere non dignemini. Et quia idem Rex certissimus adversarius & inimicus tam noster quam & vester est, communi consilio contra saevitiam ejus dimicemus. Volumus enim, cum

Tom. II.

Dei omnipotentis adjutorio, proxima æstate exercitum nostrum ad marcam nostram mittere, ut ibi præparatus sedeat, & expectet donec vos mandatis quando promovere debeat, si ita vobis bonum visum fuerit ut propter vos adjuvandos eundem exercitum contra communes inimicos nostros, qui in marca nostra resident, dirigamus, ad hoc ut si Abdiraman vel exercitus ejus contra vos venire voluerit, isti per nostrum exercitum impediatur, ut illi & exercitui ejus in adjutorium contra vos venire non valeant. Nam certos vos facimus quòd si ab illo nos avettere & ad nos convertere volueritis, antiquam libertatem vestram plenissimè & sine ulla diminutione vobis uti concedimus, & absque censu vel tributo immunes vos esse permittimus, & non aliam legem, nisi qua ipsi vivere volueritis, vos tenere jubemus, nec aliter erga vos agere volumus nisi ut vos amicos & socios in defensione regni nostri honorificè habeamus. Optamus vos in Domino semper bene valere.

I I I.

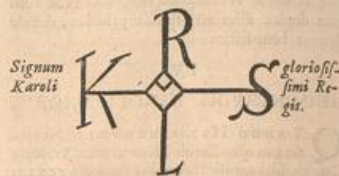
Præceptum Caroli Calvi pro Ecclesia in Magniaco vico pagi Nivernensi.

IN nomine sanctæ & individue Trinitatis. Karolus gratia Dei Rex. Si fidelium nostrorum petitionibus aures celsitudinis nostræ commodaverimus, morem prædecessorum nostrorum parentum Regum scilicet exercebimus. Igitur notum sit omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ, presentibus scilicet atque futuris, quia in conflictu altercationis fraternæ, quando me notissima concertatio agebat, ut vires resistendi penes me restaurarentur in fratrem, Nevernensem comitatum deveni apud Magniacum vicum, ubi corpus sacratissimum beati Vincentij confessoris Christi memorabili veneratione percolitur, ibique munificum largitorem Deum in ejus commemoratione

FFF

adorans deprecatus sum ut ejus suffragiis munimen divinæ protectionis adipisceretur, quatenus per suam exoptabilem intercessionem tranquillæ prosperitati restitueret. Quin verò sub spe talis adfectionis votis me obligavi ibidem, ac beneficia temporalia conferre ejus ministris perseveranter promisi. Quocirca percepta quiete, potiusque victoria, ut spes anhelabat, libuit perquirere dotem ipsius Ecclesiæ, scire volens utrum feriem ejusdem tenoris haberet quam avus memorabilis noster Karolus quondam Imperator cunctis vicis fieri statuit. Quam nostris obtutibus delatam reperimus à jam dicto tenore alienam existere, scilicet per diminutiones aliorum beneficiorum cessasse potestatis res quondam ibidem delegatas. Tunc placuit nobis res pariter collectas per auctoritatis nostræ conscriptionem ibi redintegrare, quæ abstractæ inde fuerant, cum iis quæ ibi perdurabant, & per divisibilia exercitia tres inde divisiones fieri, unam in usu salutis sacrificij ac reparationis Ecclesiæ, alteram ad luminaria administranda, tertiam ad usus necessarios Clericorum ibi deservientium excolendos. Quas quindecim mansis & colonicis quatuor, quæ solvunt in censum denarios duodecim, ibidem, solidos quatuor fieri statuimus, quos à nostris nostrorumque fidelium usibus ex comitatu Nevernensi abstraximus, & in honore omnipotentis Dei necnon & venerationis sanctorum ejus Nazarij & Vincentij, quorum reliquia ibi venerantur, sicut antiquitus extiterat, restaurando ibi contulimus; quemadmodum in altero auctoritatis nostræ præcepto, quod de eadem ratione ad presbyterij honestatem fieri jussimus, reperiri potest, permanente in suo statu ratione presbyterij ex suo beneficio ibi collato. Volumus etiam matri Ecclesiæ Nevernensi omnia hæc sint subiecta, sub nostræque immunitate posita, & nullius oneris cultum alij ibi exerceant, sed sub tutela Præsulis ejusdem loci ordinata consistant; ubi anni orbita redeunte libram cere in censum in festivitate S. Cyrici publicè persolvant. Quapropter volumus ut nullus Comes, nullus judex, nulla opposita persona exinde quicquam exigere præsumat, nec censum, nec paratam, nec aliquod obsequium servitutis, sed jam dictæ matri Ecclesiæ tali ordine deservire. Et licet Adalardo Presbytero, cujus labore & studio hoc agimus, suisque successoribus memoratas res quietè possidere & absque obstaculo alicujus impeditiois perpetualiter tenere & ordinare; ut pro incolumitate mea & conjugis sobolisque prosperitate beatus Vincentius, in cuius commemoratione agitur, ante Deum pacis precator adsistat. Sed & hoc cunctis catholicis orthodoxa religione viventibus notum manere volumus, quia pro studio laboris & constructionis quod eidem loco Adalardus Presbyter impendit, licentiam concessimus ut nullus se opponat successor, qui jam dictæ Ecclesiæ sacerdos subrogetur post ejus obitum, nisi quem in vita sua ipse elegerit, & vice sua ministrum constituerit, aut ex parentela progeniei suæ, aut quemlibet alium quem ad id peragendum idoneum providerit. Ipsi quoque à nullo temporale donum acquiratur, nisi soli Deo, cui servitio fungi unicuique sacerdoti convenit.

Et ut nostræ largitionis præfens auctoritas firmior habeatur, & diligentiori observatione custodiat, anali nostri impressione subter signari jussimus.

Datum x l i i. Kalendas Ianuarias Indiæ. v. i. anno x l x. regnante Karolo gloriosissimo Rege. Actum in Magniaco in Dei nomine feliciter.

I V.

Consilium Hinemari Archiepiscopi de penitentia Pippini junioris, olim Regis Aquitaniæ.

SANCTVS Papa Gregorius in decretis ad Felicem Siciliensem Episcopum: Progeniem suam unumquemque usque ad septimam observare decernimus generationem &c. Item in decreto synodali ante B. Petri corpus: Si quis de propria cognatione, vel quam cognatus habuit, duxerit uxorem, anathema sit &c.

Sanctus Siricius Papa in decretis suis de apostatis monachis: Hæc, inquit, impudicus detestabilisque personas à monasteriorum curu Ecclesiarumque conventibus eliminandas esse mandamus &c.

In hoc capitulo stat modo Pippinus, & in alio capitulo quod de apostatis idem Siricius decrevit. Quia verò nunc dicit se penitere de præteritis malis, quia habitum & professionem suam deseruit, & sacramentum quo se constrinxit graviter violavit, & quia cum paganis se junxit, & proficitur se ad suam professionem & habitum velle redire, quoniam illius causa synodali diffinitione atque judicio decreta fuit, si tempus & locus permitteret, synodali judicio immutari debuerat. Nunc autem quia hinc iudicium & hinc nec circumstat misericordia, pro judicio synodali nobis sequenda sunt quæ à sede apostolica & per synodalia judicia sunt diffinita, dicente B. Leone quia ^{Epist. 26. ad Theodorum.} in dispensandis Dei donis non debemus esse inflexibiles, nec accusantium se gemitus lacrymasque negligere, cum ipsam penitentiæ affectionem ex Dei credamus inspiratione conceptam, dicente ^{1. Tim. 1.} Apostolo: Ne forte dei illi Deus penitentiam, ut respiciant à diaboli laqueis, à quo capti tenentur ad ipsius voluntatem. Et item idem in decretis suis dicit: Propositum monachi proprio arbitrio aut voluntate susceptum deseri non potest absque peccato. Quod enim quis novit Deo, debet ei reddere. Unde qui relicta singularitatis professione ad militiam vel ad nuptias devolutus est, publice penitentia satisfactione purgandus est: quia etsi innocens militiam & honestam potest esse conjugium, electionem meliorum deseruisse transgressio est. Et sequendum est de eo Leonis capitulum, quo dicit: Si convivio solo gentiliū & ^{Cap. 10.}

esca immolatus usi sunt, possunt jejuniis & manus impositione purgari, ut deinceps ab idolothritis abstinentes, sacramentorum Christi possint esse participes. Si autem idola adoraverunt, aut homicidiis vel fornicationibus contaminati sunt, ad communionem eos nisi per penitentiam publicam non oportet admitti. Et Nicæni canones de

Cap. 11. his qui præter necessitatem prævaricati sunt qualiter peniteant dicunt. Quia verò, ut audivi, paralyti solet Pippinus percuti, sequenda est de illo

Ep. 39. sententia magni Leonis, quæ dicit: *His qui in tempore necessitatis & in periculum urgentis instantia præsidium penitentia & mox reconciliationis implorant nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordia Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora diffinire, apud quem nullas patitur venia morat vera confessio, dicente Dei Spiritu per prophetam: Cum ingenueris, tunc salvus eris, & alibi: Dic tu iniquitates tuas prior ut iustificeris. & iterum: quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.* Et Innocentius dixit: *De penitentibus qui sive ex graviore sive ex levioribus penitentiam gerunt, si nulla interveniat agritudo, quinta feria ante Pascha eis remittenda Romana Ecclesia consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere assestando delictorum sacerdotis est judicare, ut adendant ad confessionem penitentis & ad stetit atque lacrymas corrigentis, ac tum jubere dimitti cum viderit congruam satisfactionem. Sane si quis in agritudinem incidit, atque usque ad desperationem devenit, ei est ante tempus Pascha relaxandum, ne de seculo absque communionem discedat.* Plura sunt alia quæ hinc possumus colligere, nisi ista crederemus posse sufficere. Vnde, quantum mihi videtur, non præjudicans synodali sententia de Pippino decretæ, sed confusus de Dei misericordia, qui per Apostolum suum dicit ut superexaltet misericordia iudicium, & de caritate confratrum nostrorum, & de auctoritate sacrorum canonum & Pontificum Romanorum, exhortandus est Pippinus ut puram confessionem de omnibus peccatis suis, quæ ab inveniuntate perpetravit, secretè faciat, (quæ fortè talia fecit quæ turpe est etiam in publicum dicere) & de hoc quòd suum habitum dimisit, & se perjuravit, & quia cum paganis se junxit, (de qua sua conjunctione multa mala sunt perpetrata) coram Ecclesia inter publicè penitentes se lacrymabiliter accuset, & penitentiam & reconciliationem humiliter petat, & de omnibus quæ vel secretè confessus fuerit, vel publicè se accusaverit, per manus impositionem episcopalis auctoritatis publicè reconcilietur, & reconciliatus tonsuram clericalem accipiat, & habitum monasticum recipiat, & profiteatur se de cetero servare quæ expetit & expedit, & se communionem sacri altaris recipiat. Reconciliatus autem benignè tractetur, ut tali loco sub libera custodia misericorditer custodiatur, & custodes monachos ac bonos Canonicos, qui eum exhortentur, & quorum doctrina & exemplo bene de cetero vivere & præterita peccata plangere discat, & quorum providentia & loci convenientia ita custodiatur ut ad pristinum vomitum redire nequeat, etiam si diabolo suadente voluerit, & re-

Tom. II.

divinum scandalum per eum in sancta Ecclesia & in ista Christianitate oriri non possit. Accipe, frater & fili, istam rotulam, sed & illam de cognatione non conjungenda, & porta illas Domino Regi, & relege coram illo; & de ista fac secundum illius consilium & commendationem; & de illa cognatione non conjungenda, per ejus consilium & auxilium sequere sacras auctoritates tibi directas. Providentia de Pippino non est negligenda, & ut certi ac fideles custodes illi adhibeantur satis est procurandum; nec obliviscendum quod de eo in monasterio S. Medardi accidit, & quod de Karolomanno in Corbeia evenit. Nam quod factum est, adhuc fieri potest.

V.

Quomodo Nomenius tyrannus Britonum de quatuor episcopatibus fecit septem, tempore Karoli Calvi Regis Francorum.

NOMENIUS valde superbus urbem Namneticam, Redonicam, ac etiam Andegavensē territorium, & Cenomannensē usque Meduanam invasit. His autem urbibus & territoriis nominatis in sua ditione assumptis superior extitit & potentior. Contemptrique omnino jure Francorum regio, Regem se fieri posse existimavit; multisque artibus, ut dolosus & fraudulentus, perquirens quibus id modis assequeretur, reperit ut Episcopos totius sue regionis aliqua seductione expelleret, & alios concessione sua constitutos in locis illorum subrogaret; sicque facillè conceptam tyrannidem posse perficere excogitavit. Astuante verò Principe, & plurima eviscerata facie secum animo revolvente quomodo conceptum scelus perpetrare posset, tandem invenit unum ex complicibus suis, qui se circumvenire posse Episcopos & absque ulla examinatione & purgatione aliqua infamari & damnari fateretur. Quod audiens tyrannus, lætus efficitur, multa ei spondens, si dictis facta compensaret. Minister itaque dolè convocans Britannos Episcopos, Scitote, inquit, Domini sacerdotes, unum me vobis causa salutis vestræ pandere mysterium, quòd audivim à secretis Principis, quia nisi Episcopi se reos ex eis quæ eis objicerentur esse audiente conventu Præsulum, quos aliunde à diffusione reatus ipsorum Dux invitaverat, profiterentur, nec eos lateret sine dilatione capite plectendos fore. Quo audito Episcopi consternati animo, præter Dei & Ecclesiæ leges omnia se profiteri quæ malignus persuadebat, antequam morte multarentur, promiserunt. In crastinum autem evocans Princeps in monasterio sancti Salvatoris synodum Episcoporum atque procerum, adhibuit testes falsissimos pretio conductos adversus Subannum Venetensem, Salaconem Alexensem, Felicem Corisopitensem, Liberalem Oximensē Episcopos, qui dicerent eos pretio in Ecclesia intrusos muneribus sæpe sacros ordines fuisse largitos & omnibus criminibus obnoxios fore. Cùmque reticerent Episcopi repentino mortis metu percussi, requisiti sunt à conventu utrum vera essent quæ opponerentur: qui ita se habere professi sunt; depositisque in Concilio virgis & anulis pontificalibus, Gallias petierunt.

F ff ij

ad Karolum se conferentes. Nomenois verò parato scelere pseudoepiscopos constituit loco ipsorum. Cogitans autem Episcopos, quos elegerat, à Metropolitano Turonensi benedictionem minime posse consequi, nec accessum ad eum metu Regis habere, ex quatuor episcopatibus septem composuit. Quorum apud Dolun monasterium unum constituit, quem Archiepiscopum fieri decrevit. Monasterium verò sancti Brioci sedem constituit episcopalem. Similiter etiam sancti Rabutali. Hos tres usurpatios Episcopos instituit, ceteris quatuor in antiquis urbibus derelictis. Provincia itaque Turonensi ita recisa, Nomenois Dolo monasterio Episcopos suos congregans, se in Regem ungere fecit.

V I.

Natiua de mancipiis sancti Remigij per iudicium Scabiniorum evindicatis in placito Misforum Hincmari Archiepiscopi.

Emendata
ex vet. cod.
ex quo Sir-
mondus ce-
didit.

ORDINANTE Hincmario Archiepiscopo venerunt ejus Missi in Curte Acutori, Sigloardus scilicet Presbyter vel Caput scholæ sanctæ Remensis Ecclesiæ, Residentes ipsi in placito publico, investigantisque justitiam sancti Remigij vel senioris jam dicti, audierunt sonum de his mancipiis quorum subter continentur nomina, & de eorum genealogia, quòd servi & ancillæ merito debuerant esse, eò quòd Berta & Avila eorum avia de pretio dominico fuissent comparatæ. Missi enim supradicti ut hoc audierunt, requisierunt diligenter eandem rationem. Et hæc nomina eorum qui præsentis interrogati fuerunt. Grimoldus, Vvarinherus, Leuthadus, Ostrolodus, Adeldardus, Ivoia Hildiardis filia. Ipsi enim respondentes dixerunt. Non est ita, quoniam ex nativitate ingenui esse debemus. Præfati verò Missi interrogaverunt si aliquis ibi fuisset qui ex hac ratione veritatem sciret vel approbare voluissent. Tunc accesserunt testes sensissimi, quorum hæc sunt nomina, Haroierus, Tedicus, Odelmarus, Sorulfus, Gisinbrandus, Gifardus, Teudericus. Et testificaverunt quòd de pretio dominico eorum origo comparata fuit, & magis per justitiam & legem servi vel ancillæ deberent esse quàm ingenui & ingenæ. Missi autem interrogaverunt si testes contra eos verum dicebant. Ipsi enim videntes cognoscentisque rei veritatem atque comprobationem, statim se recediderunt, & per iudicium Scabiniorum, quorum hæc sunt nomina, Geimfridus, Vrsoldus, Fredericus, Vrsaudus, Hroderus, Herlcherus, Rathertus, Gillehardus, reuadiaverunt servitium multis diebus injustè retentum vel neglectum. Actum in Curte Acutori III. Idus Maias in placito publico, anno VI. regnante Karolo Rege glorioso, regente autem Hincmario Archiepiscopo sanctam sedem Remensem anno tertio. Ego Sigloardus Presbyter omnibus his veris iudiciis rogatus interfui, & manu propria subscripsi. Ego Heronodus Cancellarius scripsi. Ego Dodilo propria manu subscripsi. Signum Leidradi monachi. Signum Adroini Majoris. Signum Goffredi vocati. S. Flotgisi. S. Guntonis. S. Bettonis. S. Rigfredi.

S. Vrsini. S. Alacranni, Altiandi, Balsini, Balthardi, Fredemari, Teuthariz, Authariz, Georardi, Vuidonis, Righardi, Amalhadi, Rafoldi, Altheri, Amalberti. Ego Hairoaldus Cancellarius recognovi & subscripsi. Testes suprascripti comprobaverunt etiam Teutbertum & Blihelmum originaliter esse servos, & per iudicium Scabiniorum, quorum nomina supra videntur scripta, reuadiaverunt servitium in eodem placito.

VII.

Precaria Grinberti S. Madalveo Episcopo Virdunensi oblata sub annum D C C L X X I.

Domino sancto & apostolico in Christo patri Madalveo Episcopo in Dei nomine Grinbertus precator.

DVM vestra fuit voluntas, & mea fuit pe-
nitio, & vestra benevolentia & pietas ha-
bit ut res illa in pago Virdunensi, in loco nun-
cupante qui dicitur ad Ex, quas ego ipse per
meum strumentum ad basilicam vestram sancto
Virono condonavi, hoc est, in manfis, campis,
olivis, pratis, pascuis, concidis, filvis, aquis,
aquarumque decursibus, similiter & alias res ibi
coniacentes, quas senior meus Sartono per suum
testamentum ad basilicam vestram sancto Virono
condonavit, unà cum farinario cum ipso fesso
super ipso fluviolo, & quam ipse condonavit, ad
vos expetivi, & vos mihi pro beneficio vestro
sancto Virono habere promissistis. Ideo & ego
spondeo pro hujus vinculo precarie ut annis sin-
gulis in censu ad festivitatem S. Vitoni libras xx.
de oleo ad ipsam basilicam, ubi ipse Dominus in
corpore requiescit, ad illa luminaria facienda da-
re, & in posterum promitto facturum. Quòd si
non fecero, aut si de ipso censu negligens fuero,
sicut lex est de hoc factum, & ipsas res habeam,
aut si ipsas res meum proprium esse dixerò, aut
alienare voluero, potestas vestra sit successorum-
que vestrorum me exinde foras mittere & cum
emelioratione res vestras recipere. Si quis verò,
quod futurum esse non credo, si ego, aut ullus
de heredibus meis, seu quilibet illa opposita per-
sona contra hanc chartulam precarie adire volue-
rit aut eam infringere, inferat sacratissimo fisco
una cum basilica S. Vitoni auri libras 11. argenti
pondera v. multam sustineat, & quod repetit
evindicare non valeat. Et ut hæc chartula precarie
firmior sit, manu propria subter firmavi, &
qui subscriberent vel signarent, in præsentis ro-
gavi, stipulatione subnixæ. Actum sub die Kalend.
Iulias anno III. regnante Karolomanno Rege.
Signum Grinberti, qui hanc chartulam precarie
fieri & firmari rogavi. Signum Grimbaldi ger-
mani sui. Signum Taringo. Signum Godoni. Sig-
num Gobberti. Hoc est testamentum quod
Dominus Madalveus Episcopus Virdunensis Ec-
clesiæ firmavit sua auctoritate. Remedius Diaconus
hanc chartulam precarie scripsit & subscripsit.

VIII.

*Charta ingenuitatis qua Amalricus Diaconus
Asara famula libertatem concessit in
Ecclesia sancti Vitoni.*

QUI famulum vel famulam suam à jugo ser-
vutis absolvit, sine dubio mercedem reci-
piet ab illo qui dixit: *Dimittite, & dimittetur
vobis. Date, & dabitur vobis.* Quapropter ego
Amalricus Diaconus atque sanctæ Mariæ Virdu-
nenis Ecclesiæ Canonicus pro remedio & abso-
lutione animæ fratris mei Ladonis dimitto inge-
nuam famulam illius nomine Asaram, quam ipse
mihi ad libertatem faciendam tradidit & dedit,
ut hinc & deinceps ingenua sit ingenuaque per-
maneant, tuitionem Ecclesiæ sancti Petri & san-
ctorum confessorum Vitoni, Pulchronij, Posses-
soris civitatis Viridunensis Pontificum habeat, &
annis singulis in festivitate sancti Vitoni ad altare
ipsius in prædicta Ecclesia civitatis Viridunam
deneratam de cera perfolvat, ipsiusque Ecclesiæ
mundiburdo & Abbatis ejus tuitione defenata,
per hanc ingenuitatis chartam liberam & firmissi-

mam omni tempore obtineat libertatem & inge-
nuitatem. Si quis verò, quod futurum non credo,
si ego aut ullus de heredibus meis vel coheredibus,
vel ipsius fratris mei Ladonis, seu quolibet altera
extranea persona hanc ingenuitatis chartulam in-
fringere voluerit, cui litem intulerit, unâ cum
prædicta socia Ecclesia, cogatur persolvere auri
libram 1. argenti pondera xii, multa sustineat,
& quod repetit non evindictet. Et ut hæc ingenui-
tatis chartula in omnibus firmior sit, manibus
propriis subter eam firmavimus, & qui subscri-
berent vel signarent in præfenti rogavimus, sti-
pulatione subnixâ. Actum sub die Iduum mensis
Junij, in prædicta Ecclesia S. Vitoni, ubi corpus
Ladonis sepultum est, anno xi. regnante Ottone
Rege filio Heinrici Regis in regno quondam Lo-
tharij junioris. Signum Amalrici Diaconi, qui
hanc ingenuitatis chartulam fieri & firmari roga-
vit. Isti sunt testes, Adelardus, Albricus, item
Albricus, Anselmus, Raynboldus, Robertus,
Dominicus, Flocherus, Berardus Abba, Hei-
roaldus Diaconus, Blicherus Diaconus, Ber-
terus Presbyter calvus, Saroardus Presbyter &
Cancellarius scripti & subscripsi.

NOTÆ

HIERONYMI BIGNONII

AD LIBRUM

LEGIS SALICÆ.

LEGIS SALICÆ] Zosimus lib. 3. *Tò Sa-*
lur èvov *de salur saluriev.* Ammianus Mar-
cellinus lib. 17. de Iuliano: *Peit primos omnium*
Francos, eos videlicet quos consuetudo Salios ap-
pellavit. Idem Zosimus lib. 4. Iulianum refert
Saliorum ope Quados peniculis excidisse, quos
demum in numeros militares adscripsit: *Koioy*
Salios rē, & Kovatut pulcrā, & Kōd rē Bātūla vū-
oē rōdē rōpōv rōsalitōv, & è rōdē rē vū rē rō-
ni rōpōdōv. Quos Saliorum ordines suo tem-
pore durare ait. Ideoque in Notitia utriusque im-
perij inter auxilia palatina sæpe Saliorum numeri
memorantur: *Sub dispositione Magistri militum*
præfemalis per orientem Batavi seniores, Brac-
cati juniores, Saly Constantiani. In Occidente
verò sub dispositione Magistri peditum, *Saly Tu-*
bantes Augustei, cum eorum clypeis. Ibidemque,
Sagittarij Nervij, Saly Gallicani. Et inter equi-
tum vexillationes intra Gallias cum viro illustri
Magistro militum Galliarum, *Saly seniores;* ali-
bi, *Saly juniores.* Francorum quippe multitudo
non in palatio modò, ut ait Ammianus, ea tem-
pore florebat, sed & auxilia militaria nume-
rosque complebat. Sed unde Saliorum appella-

tionem traxerint ignotum est. Nam quòd pleriq-
ue à fluminibus sic nominatos esse contendunt,
nec confirmare nec refellere in anito est. Tan-
tùm dicam nihil adferri quo mihi quidquam ex
his opinionibus probetur. Quòd verò doctissimus
Pithæus & Vignerius de saltu commenti sunt, id
bellè & acutè magis quàm verè dictum. Neque
suffragatur Ammianus dum ait consuetudine
Francorum partem Salios vocari, cùm liquidò
constet consuetudinem pro more gentis ab illo
usurpatam. Longè itaque Romanas ejusmodi bar-
bararum appellationum etymologias fugere de-
bemus, ne cum illis ineptiamus qui Longobardos
à longis barbis dictos somniant, cùm tamen
inter Germanicarum gentium barbara vocabula
apud Tacitum reperiantur. Idem & de Burgun-
dionibus statuo, qui itidem à Tacito nominan-
tur; quos tamen Iordanus à Burgis Romanis
appellatos esse contendit. Ut tamen nihil præ-
termittam, Salicem oppidum Mersæ apud Am-
mianum lib. 31. legitur, unde Salios deducere
possent qui somnia sua obrudere gestiunt, quan-
doquidem & ex Pannoniis aut etiam ex Scythia
Francos oriundos asserunt quidam apud Grego-